

occupaverat, hic a Deo auferri videretur injuste. Numquid non potuit jubendo hominem liberare? Sed illum ita liberasse potentiae ejus erat, justitiae non erat. Ille vero judex justus non considerat quid per imperium possit efficere, sed quid pro aequitate debeat judicare. Liberandus homo a diabolo erat, sed salva justitia liberandus. Factum est ergo ut justitiae Dei fuit congruum; salvavit hominem non jubendo, sed redimendo. Assumpserat enim tam ineffabili aequitatis, quam pietatis mysterio, verum hominem et veram carnem Dominus Deus noster¹, ut recte homo hominem redimeret, dum caro pro carne pateretur. Et idcirco venerat in similitudine carnis peccati, ut per crucem solvendo, quod peccaverat, jure peccatum carnis aboleret. Actor² saeculi istius, qui plus petierit, quam debetur, omnem repetitionis causam perdere dicitur; nam, ut verbis ipsius loquar, dicitur plus petendi periculum incurrisse. Non immerito secundum hoc aliquid et de diabolo dici potest. Homo eidem debebatur; Deum petiit, causa cecidit; dum plus petit, periculum diabolus incurrit. Juste itaque, Fratres, reum amisit³, qui invaserat innocentem; juste quem quaesivit innoxium, perdidit crimosum. Amisit ergo quod jure retinebat, dum appetit, quod non licebat: rediit nequitia in auctorem suum. Saeviendo in eum quem obtinere non poterat, quod tenebat perdidit, nec quod quaerebat invenit; invaserat servum, manus quoque intendebat in Dominum: recte dum utrumque quaerit, in utroque nihil profecit. Evasit enim servus, dum redimitur; vicit Dominus, dum resurgit.

III. Transitus est quod hodie celebramus, quia hodie Christus Jesus cum mortem profugaret, vivus apparuit; et nitamur et nos cum eo resurgente consurgere. Ideo enim

¹ Codex male non, puto pro noster. — ² Cod. aptius. — ³ Cod. male admisit.

descendit ad nos, ut nos cum eo ascenderemus. Ille assumptum hominem potentia sua evexit ad caelum, ut nos a saeculi actibus fide ac spe ad superna rapiamur. Idcirco ille inferna penetravit, ut redimeremur; idcirco ad superna transiit, ut sequeremur. Scriptum est: « Caput » viri Christus est (a). » Deus ergo ille caput nostrum est; nos corpus ejus sumus; non divellamur a nostro patre; qua nos secum trahit, qua in caelum jam processimus capite, sequamur et corpore. Quapropter gloriatur homo, cum interdum filios vel filias Deo offerimus, cum pro nobis Filium suum Dominus noster Deus obtulerit? Nos aliquoties vix dare illi contenti sumus e multis unum, ille pro nobis dedit Unicum: nos Deo filios commendare cunctamur, et ille pro nobis Unigenito non pepercit. « Quid » dignum retribuemus Domino pro omnibus quae retribuit nobis (b)? Quid¹ dignum retribuemus, » etiamsi filios offeramus? Ille pro nobis Filium obtulit, ut moretur; nos vero Deo offerimus ut vivant. Salvator noster, Dei Patris imperio, Dei Patris paruit voluntati.

SERMO XXXI.

De Pascha XI.

Eruitur ex Cod. Cass. XII, fol. 165, cum sancti Doctoris nomine. Nihil in contextu occurrit, quod ab hoc titulo possit nos deterrere. Ponatur post Sermone[m] praecedentem cum numero de Pascha XVI.

(a) I Cor. II, 3. — (b) Psal. cxv, 12.

¹ Vide Enarrat. in Psal. cxxxix, n. 2; et Serm. cxxxvii, n. 2.

SYNOPSIS.

I. De Paschæ nomine et ratione. II. Christus agnus Dei pro salute nostra occisus. III. Crura Christi non fracta; Christus pro Adam mortuus.

I. PARRICIDALE hoc sacrificium est, si patris filius immolatur; parricidale revera, nisi ideo Christus occisus est, ut esset tertia die victurus. Dum ergo immortalis occisus est, quid hic Patri detractum est, qui Filio non crevit occiso¹? Humanum corpus exposuit, resurrexit ut Deus. Novatio ista, non poena est, cum talis Christus ab inferis remeat, qui jam non possit occidi. Audi hoc et disce quid feceris, Gens incredula Judæorum: in Filio Dei, qui vivus est, homicidium perdidisti². Vos autem, fidelissimi Christiani, quos Pascha non decet quærere, sed timere, audite mysterium paschalisque nominis rationem. Hebraïce Pascha dicitur transitus, græco vero nomine passio interpretatur. Judæi Pascha solum transitum colunt, quo majores eorum ex Ægypto liberati mare sub pedibus corporatum siccis in fluctibus transierunt: nos vero et transitum colimus, et Domini Christi passionem. Sicut enim transitus populi pedibus factus³ captivorum redemptio fuit, ita passio Christi est redemptio peccatorum. Hanc ergo diem Dominus fecit esse solemnem, quo in ejus honorem, ac votis Judæis agnus innocens mactaretur.

II. Proh nefas! jam in pectore meditata solemnitas jugulandi! dum hæc annualiter renovant, Filium Dei perpetuo religiosi carnifices occidunt, recteque hic se fecisse confirmant. Quoniam per Prophetas Christus agnus

¹ Codex male qui Filio non crevit occisum. Forte non caruit. — ² Vide Serm. sive Enarrat. in Psal. lxxviii, n. 2; in Psal. cxx, n. 6. Tract. in Joan. lv, et alibi. — ³ Codex transitum, ... tractum.

est appellatus. Joannes namque cum Dominum Christum vidisset in terris, hoc eum nomine nuncupavit¹: « Ecce » Agnus Dei, ecce qui tollit peccata mundi (a); » hoc est aperte dicere: Hic est agnus ille paschalis. Isaias de illo sic prophetaverat sæculis, prius quam carnaliter nasceretur: « Sicut agnus coram tondente obmutescet, sic non aperuit os suum (b). » Revera in passione sic tacuit, cum a populis in cruce laniaretur. Dixerat de solemnitate paschali, sed dixerat per figuram; omne namque mysterium sic populis panditur, ut habeant et secretum. Dixerat, inquam: « Ovis sine macula, masculus, anniculus² erit vobis; de agnis et hædis accipietis eum, et » erit vobis observatus usque in quadragesima die mensis hujus, et occidet eum omnis populus synagogæ filiorum ad vesperam, et accipient de sanguine ejus (c). » Nos ipsum Christi sanguinem accipimus, quo se ipsi carnifices cum sententia³ perfuderunt, hoc se verbo damnantes: « Sanguis hujus super nos et super filios nostros (d). »

III. Dixerat iterum Deus: « Ossa ejus non confringentur (e). » Servavit Deus credulitatis fidem; nam cum pedes latronum, quos crucifixerant, frangerint, crura Christi minime confregerunt. Non hic error, aut casus est, aut eventus; disposite peccat, qui servat in scelere disciplinam. Agendum nobis dicendo utique, unde victima dictus est Christus. Primus homo Adam, id est primitiæ nostri peccati⁴, sub Dei vindicis maledicto apud inferos fuit Christi sanguine redimendus, ut caro carnem, crux arborem, verus etiam Virginis Filius mulieris complicem redimeret⁵. Inde est Filius Dei pro reo innocens,

(a) Joan. i, 29. — (b) Isai. liii, 7. — (c) Exod. xii, 5, 6. — (d) Matth. xxvii, 25. — (e) Exod. xii, 46.

¹ Vide tract. cxvi, in Joan. n. 4. — ² Codex male: *Masculum agniculum*. — ³ Id. quod... cum sententiam. — ⁴ Id. nostris peccatis. — ⁵ Cod. redemisset temporis errore.

pro homine Christus occisus, qui posset pro altero sine suæ vitæ periculo occidi. Nihil igitur mortuus est in ambobus, nisi caro peccatrix, cujus vitæ scilicet meruit caro sacra suffigi. Cum igitur, hominis pro reatu, Christi corpus reparabile occisum est, non tam Christus occisus, sed erectus¹.

SERMO XXXII.

De Pascha XII.

Extrahitur ex Codice Cass. XII in Redditiōe Symboli, cum nomine S. Augustini, cui recte tribuendus. Locus ejus post præcedentem cum numero de Pascha XVII.

SYNOPSIS.

I. Credendum in Patrem et Filium, utpote unum Deum. II. Christi Nativitas de Virgine potius creditur quam paganorum commenta. III. Christi Nativitas ex nativitate illæsa. IV. Pilati et Judæorum perversitas. V. Christus in Resurrectione mortis et diaboli victor.

I. Est fidei nostræ, vel hujus sanctæ et venerabilis Paschæ læta festivitas, quam fecit ex Virgine in homine assumpto Christi carnata majestas. Hæc, Fratres, de Christo fides est nostra, qua peregit cuncta mysteria, « Sicut fortis gigas ad currendam viam (a)². » Nam de Deo Patre omnipotente « Creatore universorum, Rege

(a) Psal. xviii, 6. — ¹ Cod. male *rectus*. — ² Vide Serm. cxcv, n. 2.

» omnium sæculorum, immortalis et invisibili Deo (a)¹, » non sensu, non sermone, non aliquibus grammaticorum calculis posset² aliquando humanus intellectus aliquid explicare, de quo in cœlis credimus Filium ineffabiliter generatum, et in novissima mundi pro salute generis humani de Spiritu sancto ex virgine Maria in terris singulariter natum. Tu vero, Christiane, crede primo omnipotentem Patrem; crede sine initio, sine fine; crede quia Filium in cœlis generavit, ut voluit, talem qualem se, omnipotentem, sine initio, sine fine; crede utpote³ qui omnium teneat potentatum⁴ in cœlo et in terra, quia cum Patre ipse fecit cœlum et terram, sicut ipse per Salomonem dicit: « Cum pararet cœlum eram cum illo (b); » et crede etiam⁵ Patrem et Filium esse unum Deum; sicut ipse in Evangelio dicit: « Ego, et Pater unum sumus. » Sic discutientes credamus et in Jesum Christum Dominum nostrum natum de Spiritu sancto ex virgine Maria.

II. Qualis ergo sit Christus a Patre generatus non dicitur; qualis sit autem generatus in terra de Matre, quantum ipse dederit, loquimur. Natus est, inquam, de Spiritu sancto ex utero Virginis; sed huic nativitati contradicunt increduli, infideles obsistunt plerumque pagani, qui ridere nos solent, cum audiunt partum Virginis a nobis manifestissime prædicari. Sed si sua, quæ colunt, vana discutiant, nunquam nostra, quæ vera sunt, et integra ridere audebunt. Illi enim Minervam suam de cerebro Jovis asseruere natam⁶; Venerem etiam, quam Aphroditem vocant, de spuma maris dicunt esse progenitam. Et uti-

(a) 1 Tim. i, 17. — (b) Prov. viii, 27.

¹ Codex male *immortalem et invincibilem Deum*. — ² Ibid. *arculis possit*. — ³ Forte *filium*. — ⁴ Codex male *potentum*. — ⁵ Id. *credentes*. — ⁶ Vide lib. xx contra Faustum cap. 9, Epist. xvii, ad Maximum Madaurensem; et de Civitate Dei, lib. iv, cap. 10; et lib. xviii, cap. 8.

que facilius est credendum, quod foemina adolescentula virgo divinum germen Spiritus sancti obumbratione concepit, quam illud, quod pagani asserunt, Venerem, quia de spuma maris corpus accepit, et Minervam dicunt quia de cerebro suo Jovis¹ generavit. O pagani insensati, et miserrimi, si illis vanis assertionibus vestris creditis, cur de nostris fidelibus et sanctis praedicationibus dubitatis? Quod ergo de monstruosis, et portentis vestris ita creditis, quare non virtute Dei vivi quaerentes facilius invenitis? Ecce nos virtute Dei nostri ostendimus Virginem concipere posse, et generare. Unde accipite pauca, quae omnibus nota sunt et manifesta². Apes novimus foetum edere, et conjugia non habere. Si ergo apem credis esse matrem et virginem, cur non credis Mariam sanctam foetum sine corruptione proferre? Ergo nemo dubitet natum Christum de Spiritu sancto et virgine Maria, quod ab Angelis nuntiatum credidit universa humana natura.

III. Sed jam cum aliquando convicti pagani erubescunt, addunt et dicunt: Possibile quidem fuit Deo, ut Virgo conciperet, et pareret, sed indignum videtur audire, quod tanta illa majestas per genitales foeminae transitus pollutionis itinera pertransire voluerit³, ubi quamvis nulla fuerit carnalis naturae commixtio, fuit tamen Deo per illam transeunte carnalis pollutio. Audi, insipiens Homo, qui talia audes loqui de Deo; tu haec de Creatore dicis ore temerario, nos formam creaturae damus in mensuram⁴, ut possit in te vanitatis tuae conticescere sermo. Sol certe creatura est Salvatoris, de quo tu loqueris, qui transit per obscena et sordida loca, in qua radium suae lucis infulget et ipse nihil⁵ ex his pollutionis inquinamentum assumit.

¹ Jovis nominative pro Jupiter. Vide de Civitate Dei, lib. xx, cap. 12. — ² Vide lib. III, de Trinitate, n. 13. — ³ Deest in Cod. voluerit, quod requirit sensus. — ⁴ Cod. sine sensu immensio. — ⁵ Nihil pro nullum.

Si ergo sol transiens per sordida loca, nullam sentit vel patitur contumeliam, quomodo tu Deo transeunti per Virginem castam, factam dicis esse injuriam? Accipite itaque de ipso sole adhuc aliam formam. Potest fieri ut aliquando aliqua arbor, habens in se splendorem solis, possit incidi. Cum ergo inciditur, non vides, quia ictum ferientis ferri primus splendor solis excipit, prius quam ad lignum pervenerit, et cum splendor ibi sit, splendor ipse nec potest incidi, nec aliquando poterit violari. Illud tamen lignum subjectum est incisioni, quod in praesenti videtur incidi. Ita et Christus et ligari potuit, et teneri potuit, et crucifigi potuit, et occidi; tamen in Christo divinitas Deitatis nullatenus potuit vitari.

IV. Testis est Pilatus, qui sedit pro tribunali, et lotis manibus ait: « Mundus sum ego a sanguine hujus, vos » videritis (a); » tamen Judaeis clamantibus: « Crucifigi » gatur (b), » flagellis caesum tradidit crucifigendum. O judicium perversum! Sedet reus, et stat Deus: jubet Pilatus, et crucifigitur Christus. O populus Judaeorum! O qui te dicis esse haereditas Dei! « O vinea Domini Sa- » baoth, quae non uvas, sed spinas et tribulos protu- » listi (c). » Imo ipsam uvam a Pilato suscepisti, et in praelo crucis tuis manibus expressisti. Haec est illa uva, quae expressa sanguinem fudit, et totum mundum suo cruore perfudit. Sed Christi sanguis in remissionem fusus est peccatorum, ut damnaretur contumelia Judaeorum. Veni ergo, Judae, veni ad Ecclesiam Christi; bibe sanguinem, quem fudisti, et dele facinus, quod fecisti. Nolite timere, quia cruci affixistis Dominum Christum: ad hoc ille venit, ut sanguine suo redimat totum mundum. Cui si credideritis, potestis, et vos, Judaei, indulgentiam accipere peccatorum. Nam cum ipso ligno, id est

(a) Matth. xxvii, 24. — (b) Ibid. 23. — (c) Isaï. v, 4.

cruce Christi non solum unius pomi arbor replantata est, quæ primo homini ingesserat mortem, sed totus denuo innovatus est Paradisus, quando introivit Latro ille, qui cum eo semel fuerat crucifixus.

V. O Mors, o Diabole, quid dicis? Quasi de victoria tua lætaris, quia Christum immortalem conspicias esse mortalem. Christum quem vides descendisse ad infernum, festinato pergit solvere vincula captivorum, et vacuum reddere in inferno dominium tuum, ut ipse, ut fortissimus gigas, qui te superavit in mundum, velox ad currendam viam penetraret et in infernum, ut et de manu tua eripiat, quos tenebas, et te ab eodem perpetuum damnari videas. Ecce jam tertia die resurrexit a mortuis, ut veram fidem, quam promiserat, redderet suis Discipulis, et omnibus in se credentibus manifestam tribuat gloriam regni cœlestis.

SERMO XXXIII.

De Pascha XIII ad Neophytos.

Hunc habemus ex Cod. Cass. XII, fol. 190. Nomen, et doctrina et modus scribendi sanctum Augustinum denotant. Collocetur post præcedentem cum numero de Pascha XVIII.

SYNOPSIS.

I. Cuncta creaturæ, speciatimque Christiani invitantur ad celebrandam lætanter festivitatem Paschæ. II. Neophyti particulatim excitantur ad gratulandum Domino. III. Iidem ad perseverandum animantur. IV. Pie et honeste celebrandum Pascha; mysticæ interpretationes. V. Conclusio.

I. DIES ecce quem expectabamus illuxit nobis; beata festivitas, quam expectabamus advenit; sanctum Pascha, quod desiderabamus, Domino donante, suscepimus. Quid ergo nunc est, Charissimi, nisi ut tantæ solemnitatis lætitiæ, tantumque divinæ dignationis beneficium summa puritate et gratulatione animorum, et optima conversatione morum, sanctissime ac devotissime celebremus? Lætantur plane hodie cœli simul ac terra; congaudent hominibus sancti Angeli, et omnis pene creatura rationalis¹ « Alle- » luya, » id est, Laudate Dominum, resonat. Nos quoque dicamus concorditer ac sapienter: « Magnus Dominus, et » laudabilis nimis (a). Magnus vere Dominus, et magna » virtus ejus et sapientiæ ejus non est numerus (b). » Quis enim facile vel enumerare, vel digne poterit explicare diei istius sacramenta? Quem devicto Dominus diabolo, mortisque dominatu compresso, per Resurrectionis suæ gloriam mirabiliter illustravit, eumque nobis in solemnitate salutis perpetuæ dedicavit. Quid itaque, Charissimi, hac festivitate potest esse jucundius? Quid hoc die felicius²? Quid hoc mysterio sacratius? Quid hoc sacramento mirabilius? « Hic est nimirum dies quem fecit Dominus; exultemus » et lætemur in eo (c). » Hic dies est inchoationis nostræ, diesque reparationis nostræ, dies vivificationis nostræ,

(a) Psal. XLVII, 1. — (b) Id. CXLVI, 5. — (c) Id. CXVII, 24.

¹ Vide Serm. CLV, n. 3. — ² Cod. variat semper circa genus substantivi *dies*, dicens modo *hic*, modo *hæc*; omnia ad unitatem reduimus.

dies redemptionis nostræ, dies sanctificationis nostræ¹, dies postremo illuminationis nostræ. « Eramus enim ali- » quando tenebræ, nunc autem lux in Domino (a). » Eramus quondam captivi diaboli, sed nunc confitemur et dicimus Domino : « Quia redempti sumus de manu ini- » mici, ac de regionibus congregati (b). »

II. Vobis etiam et in vobis, o novi Homines, sententia ista vel maxime congruit, qui et veste et mente præ cæteris nunc in Ecclesia candidi apparetis. Vos estis « Neo- » phyti, » id est, novella plantatio², quos coelestis Pater dono sancti Spiritus per Jesum Christum Salvatorem nostrum abluere, ac sanctificare, et novæ vitæ informatione, in terræ³ salutis plantario collocare dignatus est. Videant nunc vos fideles Dei et Christi, spirituales « Pauperes, ac » lætentur (c), et exultent quoque filiae Judæ (d), » id est, confitentes Deo animæ, quia « Fecit nobis magna qui po- » tens est (e). » Hæc sunt plane, hæc sunt « Magna in nos » opera Domini, exquisita in omnes voluntates ejus (f). » Vos estis nunc omnium contemplantium, gratia Dei, purissimum speculum. Quisquis prudenter consideraverit, aut de similitudine conservati in se muneris gratulabitur, aut de accepti tanti pignoris damno salubriter compunctus admonebitur. Illi quoque, qui necdum singulare istud ac præcipuum salutis donum consecuti sunt, exemplo vestro incitabuntur ad inquirendum, atque adipiscendum. « Con- » firmet ergo Dominus hoc quod operatus est in vobis (g), » et cæteris omnibus, largam misericordiam suam tribuens, prout cuique novit esse necessarium.

III. Vos tamen, Charissimi, quos tota nunc omnium nos-

(a) Ephes. v, 8. — (b) Psal. cvi, 2. — (c) Id. lxxviii, 33. — (d) Id. lxxvii, 12. — (e) Luc. i, 49. — (f) Psal. cxl, 2. — (g) Id. lxxvii, 29.

¹ Vide Serm. cccxxv, n. 4. — ² Id. cccclxxvi, n. 3. — ³ Codex male interna.

trum gratulatio concelebrat et miratur, de quibus etiam rectissime dictum creditur : « Hic dies quem fecit Do- » minus¹; vocavit enim Deus lucem diem (a); » vos, inquam, o Dilectissimi, tenete fortiter quod accepistis. Sacramenta christianæ religionis in vobis plenissime consummata sunt. Æterno et coelesti Regi jam militare cœpistis. State nunc viriliter contra omnes insidias inimici, quia ille profecto « Coronabitur qui legitime decertave- » rit (b). » In commune vero universi monentem Apostolum audiamus : « Omnes, inquit, vos filii lucis estis et filii » diei, non sumus noctis neque tenebrarum (c). » Igitur in tam solempni luce², tamque claro sanctificationis tempore « Non dormiamus » somno peccati, sed « Vigilemus » ad omne opus bonum; « Simusque sobrii » et mente et corpore. Ambulemus sicut filii lucis. « Fructus autem lucis est in » omni bonitate, et justitia et veritate (d). Epulemur sane- » tum Pascha non in fermento veteri malitiæ et nequitiae, » sed in azymis sinceritatis et veritatis (e). » Festivitas enim hæc magna spiritualis in nobis est Verbi Dei, et Salvatoris nostri, qui « In principio apud Patrem Deus Verbum » erat, et Verbum caro factum est, et habitavit in nobis, » et ecce vidimus et credimus gloriam ejus (f), » qui cum sit Unigenitus Patris, dignatus est tamen habere consortes. O mira et ineffabilis pietas! Qui dudum eramus servi inutiles, Domini nostri fratres, et cohæredes ipsius vocari jam et esse meruimus.

IV. Nihil ergo carnale, nihil indignum in tanta divinæ gratiæ lætitia perpetremus. Indecorum quippe ac perniciosum est sub occasione festivitatis ita indulgere refec- tioni corpusculi, ut notanda aliqua ac turpis subrepat

(a) Gen. i, 5. — (b) 2 Tim. ii, 5. — (c) 1 Thessal. v, 5. — (d) Ibid. 9. — (e) 1 Cor. v, 8. — (f) Joan. i, 1-14.

¹ Vide Serm. cccxxvi. — ² Id. cccxxi, et cccxxii.

animæ negligentia. Sint itaque *feriæ* nostræ honestæ; sint Deo placitæ, et juxta Apostolum: « Omnia nostra honeste » ac secundum ordinem fiant (*a*); et sive manducamus, » sive bibimus, sive aliud quid *facimus*, omnia in nomine » Domini nostri Jesu Christi *faciamus* (*b*); » per quem nobis hodiernus dies exordio vel *curso* temporum primus est institutus, et in solemnitatibus præcipue electus, et mysteriis multipliciter consecratus¹. Hæc namque dies est, et prima inter septem, et *extra* septem, hoc est, prima et octava; unde et quidam *Psalmi* mystice « Pro octava » in titulo superscripti sunt. Sub *hujus* numeri figura octo animæ servantur in arca Noë, *quæ* typum gerebat Ecclesiæ. Dominus quoque in *Evangelio* octo designat beatitudines, quibus eorum perfectio *gloriosa* describitur, qui superatis sæculi istius tentationibus, tanquam diluvii fluctibus, ad terram *immortalitatis* perveniunt². In hujus diei sacramenti numero *Ecclesia* nascitur, et Synagoga finitur. Judæi enim sabbatum, *id* est, septimum observare sibi videntur, legitimum diem *nescientes* miseri, neque credentes quod finis legis *Christus* sit, qui solus et legem implere potuit, et condidit *omnem* diem, et omnibus sanctis festivitatis præfuit; *hunc* diem, quem etiam Dominicum merito appellamus, *quia* in eo Dominus ac Salvator noster ab inferis rediens, *verum* plane lumen, huic mundo resplenduit. Quem etsi *Gentiles* solis diem ignoranter vocant, nos tamen *scientes* intelligimus hunc esse solis illius diem, de quo scriptum est: « Ecce orietur vobis Sol justitiæ, in cujus *pennis* est sanitas (*c*). » Iste utique sol visibilis *pennas habere* non creditur, sed ille verus Sol, qui hujus etiam *quem* cernimus creator est,

(a) I Cor. xiv, 40. — (b) Id. x, 31. — (c) Malach. iv, 2.

¹ De feriis Paschalibus, seu de diebus *Feriatis* vide annotationem Editionis Maur. ad Serm. cclix, tom. v, p. 1063. — ² Vide Serm. clix in Append. Maur.

solus habet pennas illas divinæ virtutis et protectionis, de quibus dicitur: « Sicut aquila protegens nidum suum, » expandens alas suas, suscepit eos (*a*). » Et in *Evangelio*: « Jerusalem, Jerusalem, quoties volui congregare » filios tuos quemadmodum gallina¹ congregat pullos suos » sub alis suis (*b*)? » Cui opportune ac salutifere fidelis quisque proclamat: « In umbra alarum tuarum sperabo, » donec transeat iniquitas (*c*). »

V. Proinde, Charissimi, quia impletum est illud quod in *Psalmo* prædictum est: « Hosanna (*d*) », id est, o Domine, salvum me fac; et porta jam nobis salutis aperta est, de qua dicitur: « Hæc porta Domini, justi intrabunt per » eam (*e*); » intremus portam Ecclesiæ in omni sinceritate et veritate, ut per hanc confessionis et laudationis celeberrimam portam, intremus etiam in Paradisi regna, quæ est cœlorum porta, ubi perpetua Dei nostri laude fruentes « Non confundemur cum loquemur in porta (*f*) » Christo Jesu Domino nostro, qui dicit: « Ego sum ostium, » per me si quis intraverit, salvabitur (*g*). » Per hunc omnes sancti ingressi sunt et intrant quotidie ad Patrem vitæ æternæ, cui cum ipso et sancto Spiritu honor et gloria est per cuncta sæcula sæculorum¹. Amen.

(a) Deut. xxxii, 2. — (b) Matth. xxiii, 37. — (c) Psal. xvi, 8. — (d) Id. xi, 2. — (e) Id. cxvii, 20. — (f) Id. cxxvi, 5. — (g) Joan. x, 7.

¹ Vide Hieron. in Expositione super Matth. cap. xxi.